

Verleden, heden en toekomst: wil je het heden verklaren, dan moet je je verleden kennen om daarmee je toekomst te duiden.

Dames en heren,

Omstreeks 1300 ontstaan op het wat hoger gelegen gebied ten westen van de breuk in de aardkorst buurtschappen met boerenbedoeeningen, een ervan is Boekel. Rond 1300 behoort dit buurtschap Boekel toe tot de Heerlijkheid Herpen, die sinds het einde van de twaalfde eeuw behoort tot een leengoed van Hertog Jan 3 van Brabant. In het noordoosten van de huidige provincie Noord-Brabant liggen enige kleine zelfstandige soevereine staatjes. Deze staatjes zijn tussen 1000 en 1100 ontstaan en kennen een geheel eigen karakter: het Graafschap Megen, het Land van Ravenstein, de Baronie van Boxmeer en de Commanderie Gemert. In deze streek, in onze streek, hebben in die periode dus mensen gewoond.

Rutger van Herpen (Leefdaal) sticht op 3 februari 1313 Boekel. Waarom op 3 februari? 3 februari is de heiligendag van St. Blasius. Beschermheilige Blasius is vooral bekend als de beschermheilige van hen die lijden aan keelaandoeningen. Binnen de katholieke Kerk kan in parochies op 3 februari na de mis de Blasiuszegen gegeven worden, waarbij de priester twee - tijdens Maria Lichtmis gewijde -kaarsen kruiselings voor iemands keel houdt. Hierbij wordt de volgende zegen uitgesproken: 'Moge God u op voorspraak van de heilige Blasius bevrijden van keelziekten en andere kwalen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest' (In het Latijn: "Per intercessionem Santi Blasii liberet te Deus a malo gutteris et a quovis alio malo in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti".) In België zijn vele kerken aan de heilige Blasius gewijd: o.a. in **Sint-Blasius-Boekel**, in de gemeente Zwalm in Oost-Vlaanderen.

De verering van St. Blasius brengt veel volk op de been. De "Gebueren van Boeckel" komen vermoedelijk "als bedevaart" ergens bijeen. Bij deze gelegenheid op 3 februari 1313 is de stichting van Boekel door Rutger van Herpen publiekelijk gerealiseerd. Hij verkoopt een "gemeynt", een groot stuk onontgonnen land, dat de inwoners gezamenlijk mogen gebruiken. Ze mogen er hun vee laten grazen, ze halen er de met koemest vermengde heideplaggen en halen er hun geriefhout. Door de "Gebueren" moet bij het opmaken van de akte een koopsom van 70 pont worden betaald. Ik heb geen notie hoeveel dat heden ten dage in euro's is. Jaarlijks moeten ze op 17 september, op Sint Lambrechtsdag, ook nog 3 pont aan Heer Rutger betalen. De originele oorkonde, waarin dat alles is gemeld, wordt in het archief bewaard.

Dames en heren, een kenmerk waar wij in Boekel trots op zijn nl. verbondenheid, betrokken zijn op elkaar, gemeenschapszin, zit al heel lang in onze genen want ook voor 1313 hebben de "Gebueren" met elkaar enige vorm van gebondenheid gehad, anders hebben zij in 1313 niet samen een koopoverkomst kunnen sluiten. Uit de akte blijkt dat de grenzen van de "gemeynt" nauwkeurig worden omschreven en dat de huidige gemeentegrens anno 2013 in grote mate daarmee overeenkomt.

Zo rond 1850 is Boekel niet veel meer dan **een** van de vele boerengehuchten. Niet veel groter dan andere boerengehuchten, zoals Burgt, Bovenstehuis en Peelsehuis, Elzen en Neerbroek, Zandhoek, Mutshoek, Berkhoek, Arendnest en Logt. Samen

vormen deze buurtschappen de burgerlijke gemeente Boekel en samen tellen ze zo om en nabij de 2300 inwoners. Naast deze boerengehuchten kent Boekel rond 1850 nog een drietal gehuchten, die duidelijk een ander karakter hebben: het aan de weg naar Erp gelegen buurtschap “De heidevelden”, nabij de grens met de gemeente Gemert in de directe omgeving van “Huize Padua” ligt het gehucht met een bijzonder karakter “De kluis” en een derde groep van wat meer verspreid staande huizen staat aan de rand van de heide in het grensgebied tussen het oude akkerland op de hoger gelegen gronden en de Peel nl. de “Bovenstehuisse Heide, de Kerkhei en de Logtse Heide”. Het gehucht Boekel onderscheidt zich van de andere gehuchten omdat daar de kerk en het gemeentehuis staan. De pastoor, de burgemeester en de veldwachter wonen er. Er zijn enkele winkels, een tiental cafés en ook de meeste handwerklieden hebben daar hun werkplaats. Voor de rest bestaat ook de bevolking van het gehucht Boekel voor het grootste gedeelte uit landbouwers, waarvan sommigen nog een nevenberoep uitoefenen, zoals bijv. handwever.

De grote groei van de ontginningen in de Boekelse Peel vindt plaats in de jaren na de Eerste Wereldoorlog met als belangrijkste eindresultaat natuurlijk de stichting van de Sint Josefpeel (1932), vanaf 1936 heet het dorp Venhorst.

De parochie van de H. Agatha in Boekel komt in 1612 nog niet voor op de “lijst van parochiën” van het bisdom 's Hertogenbosch. Boekel is dan dus nog geen zelfstandige parochie. Boekel bezit dan wel een kapel, die onderhorig is aan de parochiekerk van Uden. Deze “capella op Boekel”, een bedehuis ten name van de Heilige Agatha, schijnt 45 jaar na 1313, dus in 1358, gebouwd te zijn door de Boekelse gemeenschap. Haar feestdag is op 5 februari. Pas in 1627 – bijna 300 jaren na de bouw – worden aan deze kapel pastorale rechten verbonden. Het duurt nog tot 1677 voordat de kapel van de Udense moederkerk wordt afgescheiden en de parochie van de H. Agatha als opgericht beschouwd kan worden. Sinds 1 januari 2012 is de H. Agathakerk een van de kerken in de St. Petrusparochie.

In de strategische visie Boekel 2025 hebben we vastgelegd wat we willen en denken te zijn in 2025. Wat betreft de zelfstandigheid van de gemeente Boekel zien we ons als een dienende en dienstbare overheid voor onze huidige en toekomstige inwoners. Onze inwoners hebben recht op een overheid die dicht bij hun staat, toegankelijk en benaderbaar is. We voelen ons verbonden, veilig en geborgen in de gemeenschap Boekel. We zijn onze ouders, grootouders, voorouders en bestuurders dank verschuldigd voor het fundament dat zij gelegd hebben voor ons en de komende, nieuwe generaties. Onder andere vandaag 3 februari 2013 geven we in deze eucharistieviering uiting aan onze dankbaarheid. Verder staan we het hele jaar stil bij Boekel 700. Mijn vriendelijk maar dringend verzoek aan u allen is goed in je eigen omgeving te kijken en er zorg voor te dragen dat iedereen, maar dan ook iedereen kan deelnemen. Verdriet delen we samen, feest vieren we samen.

Dames en heren,

Rutger van Herpen had vertrouwen in Boekelaren en gaf vertrouwen aan Boekelaren, Boekelaren hebben dat vertrouwen waargemaakt en doorgegeven, en nu, nu is de toekomst opnieuw aan Boekelaren, het vertrouwen blijft en is stevig verankerd. We blijven dat samen waarmaken.